

Το κείμενο που ακολουθεί γράφτηκε μετά από αίτημα του Τμήματος Ειδικής Αγωγής τού Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Η -σύντομη- ιστορία της ζωής μου...

“Μα'μό, φάω, κάνω νάνι, 'θει μπαμπά μου”. Ήξερα ότι θα ερχόταν, αν και ήταν μέρες ολόκληρες που δεν τον έβλεπα· δε συνέπιπταν τα ωράριά μας: δουλειά πρωί-βράδυ εκείνος, ύπνο μεσημέρι-βράδυ εγώ... Η κυρα-Γιασεμό ήταν η γυναίκα που μας κράταγε, όταν οι γονείς δούλευαν. Είναι από τις πρώτες εικόνες που μου έρχονται στο μυαλό όταν γυρίζει στα μικράτα μου.

Θυμάμαι το δρόμο κάτω από το σπίτι και την πλατεία στη γωνία. Τότε ζούσαμε πιο πολύ έξω από το σπίτι, στο δημόσιο χώρο, παρά μέσα σ' αυτό. Κρυφτό, κυνηγητό, “τα μήλα” στο δρόμο, ποδήλατο στην πλατεία. Ζωγραφίζαμε την ασφάλτο με λευκή κιμωλία για να παίζουμε κουτσό. Στο παιχνίδι ήμουν πρώτος. Δε μ' άρεσε να είμαι αρχηγός· προτιμούσα να ακολουθώ τις επιλογές των άλλων και να παραβγαίνουμε σε ό,τι ήθελαν: σημασία είχε να παίζω. Δεν ήθελα να είμαι μαέστρος· ήθελα πρώτο βιολί... Το φοβερό ήταν που προσπαθούσα να μη λερώσω τα ρούχα μου, πράγμα αδύνατο εφόσον δεν υπήρχε περίπτωση να μην αποτολμήσω τα πιο δύσκολα (κάποτε και επικίνδυνα) “κατορθώματα”. Παιχνιδιάρης λοιπόν. Ακόμη και στο σχολείο μού άρεσαν τα μαθηματικά, επειδή διέθεταν το στοιχείο της πρόκλησης, της άσκησης, του αγώνα.

Σχολείο είπα; “Εγώ δεν είμαι, ξέρετε, σαν τα παιδάκια τ' άλλα, γιατί έχω δάσκαλο μπαμπά και μαμά δασκάλα”. Είχε ιδιωτικό σχολείο ο πατέρας μου, ένα από τα πολλά που υπήρχαν τότε. Το πρωί-πρωί ήταν οδηγός στο σχολικό, μετά δάσκαλος, μετά πάλι οδηγός, το απόγευμα θα έκανε ενισχυτική διδασκαλία στους αδύνατους μαθητές, το βράδυ τα λογιστικά και άλλα καθήκοντα του διευθυντή. Έτσι δημιουργήθηκε η Ελλάδα.

Όταν στο σχολείο ξεκίνησαν φροντιστήρια (τις απογευματινές ώρες) αγγλικών και γαλλικών, παρακολούθησα και τα δύο, δοκιμαστικά, για να διαλέξω. Ε, τι θα διάλεγα; Τι άλλο από... και τα δύο! Όταν δε (στο σχολείο πάντα) ξεκίνησα μαθήματα πιάνου, ενθουσιάστηκα: αυτό το μεγάλο παιχνίδι έβγαζε μουσική! Τη μουσική που το πρόσταζαν τα δάχτυλά μου! Στο σπίτι δεν είχαμε πιάνο. Όταν δεν είχα μάθημα, έπαιρνα το ποδήλατο τα απογεύματα και πήγαινα με τα κλειδιά στην τσέπη στο κλειστό σχολείο, κοντά ένα χιλιόμετρο απόσταση για να “διαβάσω” πιάνο. Το επικίνδυνο ήταν να διασχίσω τη μεγάλη λεωφόρο, που δεν είχε φανάρια. Κι ήμουν δέκα ετών. Τόση λαχτάρα.

Ασχολήθηκα και με αθλήματα. Πιο πολύ μου άρεσε το κολύμπι. Μαθητής τής τετάρτης δημοτικού έπαιρνα δύο συγκοινωνίες ως την πισίνα τής Σχολής Ναυτικών

Δοκίμων στο Χατζηκυριάκειο κι άλλες δύο στην επιστροφή. Πόσο είχα κλάψει όταν ο δερματολόγος μου τη σταμάτησε, εξαιτίας της χειλίτιδας που μου δημιουργούσε το χλώριο! Μαύρο δάκρυ. Έκανα και μπάσκετ, πινγκ πονγκ (όχι όλα μαζί, έτσι;). Έπρεπε κάπου να διοχετεύσω όλη εκείνη την ενέργεια που φούντωνε μέσα μου· να μην εκραγώ.

Τα καλοκαίρια μας ήταν μεγάλα τότε. Δυο μήνες ανεμελιάς, αδιάκοπου παιχνιδιού στο “χωριό”, δίπλα στη θάλασσα. Μπάνια ων ουκ έστι αριθμός, αυτοσχέδια αγωνίσματα, παιχνίδια μέσα κι έξω απ' το νερό. Το καλοκαίρι της αποφοίτησής μου από το δημοτικό, υποτίθεται ότι θα προετοιμαζόμουν για τις εξετάσεις στο πρότυπο γυμνάσιο (δεν υπήρχαν εξετάσεις για το “κανονικό” γυμνάσιο τότε). Όμως, πού μυαλό για τέτοια πράγματα... Δεν άνοιξα βιβλίο! “Έκανα ένα έγκλημα”, είπε ο πατέρας στο φροντιστήριο που με έγραψε το Σεπτέμβριο. Ούτε ένας μήνας δε μου έμενε. Οι συμμαθητές μου παρακολουθούσαν όλο το καλοκαίρι. Δύσκολες εξετάσεις. Τελικά, πήρα 20 στα μαθηματικά με την πρωτότυπη λύση μου σε ένα πρόβλημα, που αιφνιδίασε (η λύση) τον μαθηματικό του φροντιστηρίου, 16 στην έκθεση. Πέρασα 24ος, ενώ οι περισσότεροι κόπηκαν.

Ιωνίδειος Πρότυπος Σχολή, στο κέντρο τού Πειραιά. Οι συμμαθητές ήμασταν από διάφορες περιοχές: Πειραιά, Κορυδαλλό, Δραπετσώνα, Π. Φάληρο, Γλυφάδα... Έξι χρόνια εκεί, τα χρόνια της εφηβείας, οι παρέες, η ιστιοπλοΐα (η καινούργια αγάπη), οι νέες γνωριμίες, οι πρώτοι έρωτες, ψηλάφησα τη ζωή στον Πειραιά. Έγινα Πειραιώτης.

Για πιάνο, όμως, πήγαινα στην Αθήνα. Τα κόκκινα φανάρια της Ζήνωνος... τα “πηγαδάκια” της Ομόνοιας... Στα Εξάρχεια ήταν το ωδείο. Το πιάνο, η ζωή μου. Λάτρευα κιόλας να είμαι έξω από το σπίτι, μια αίσθηση ελευθερίας συνδυασμένη με την απαραίτητη δόση φόβου, που τον ξεπέρναγα με την εσαεί μου αφέλεια (κανείς δεν είναι τέλειος...). Η επαφή μου με το ροκ έγινε μέσα από τους Doors, τον John Lennon και το Neil Young. Έπαιζα πλέον και κιθάρα, κι όταν το έμαθε η “δεσποινίς Κ.”, η δασκάλα μου στο πιάνο, της σηκώθηκε η τρίχα κάγκελο, έγινε έξαλλη! Συμμέτοχος στη σχολική μπάντα, παίζαμε και στο Παπαστράτειο, και στο πάρτι του Βαγγέλη Γερμανού στον ΟΛΠ. Είχα στο μεταξύ ανακαλύψει και την ελληνική μουσική. Η μουσική θα ήταν εφεξής ο τρόπος να ζω.

Αυτό που δε μου άρεσε, ήταν το διάβασμα. Ίσα-ίσα τα απαραίτητα για το σχολείο. Ούτε καν εξωσχολικά. Χάσιμο χρόνου το θεωρούσα. “Η ζωή είναι εκεί, έξω”, φώναζα στους φίλους μου, που τους έβλεπα να “μουχλιάζουν” με ένα βιβλίο στο χέρι. Δεν είχα πολύ άδικο. Ούτε και πολύ δίκιο...

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Βιολογίας. Ήμουν σαν θεός. Μιακριά από το σπίτι, τα λεφτά ελάχιστα, φίλοι παλιοί κι αγαπημένοι και λίγοι

καινούργιοι, ντόπιοι. Ξένος στην πόλη που την αγάπησα. Μόνο σαν ξένος μπορείς να αγαπήσεις έναν τόπο· όταν η πολύχρονη καθημερινότητα δε σου θαμπώνει τα μάτια... Ήμουν δραστήριος, είχα το παλιό πιάνο στο νοικιασμένο σπίτι, συνέχιζα το “Ειδικό Αρμονίας” δια αλληλογραφίας με τον καθηγητή, έκανα σουλάτσο στην παραλία παρέα με τη σκυλίτσα μου, ταξίδευα με άδειες τσέπες στο εξωτερικό, άρχοντας! Για 2 χρόνια στη σχολή δεν πάτησα πόδι· ούτε οι συμφοιτητές δε με ήξεραν... Το τρίτο έτος είπα “καιρός να σοβαρευτώ λίγο, δεν είμαι σε διακοπές εδώ, πρέπει να σπουδάσω.” Εύπναγα νωρίς, λίγο να κατεβάσω τη Λέυλα, έναν καφέ στα γρήγορα και 8 η ώρα στη σχολή για εργαστηριακή άσκηση ως τις 11 και αμέσως μετά άλλη μία (χρεωστούμενη) ως τις 2, για να καλύψω απουσίες και να έχω δικαίωμα να δώσω εξετάσεις.

Διακοπές Χριστουγέννων εκείνη τη χρονιά στην Αθήνα. Το προηγούμενο καλοκαίρι είχαμε μετακομίσει σε δικό μας σπίτι σε βορειότερο προάστιο. Βρίσκω δουλειά κούριερ με το “παπί” του αδερφού μου. Γυρνούσα κάποιο μεσημέρι στο σπίτι και... ξύπνησα μετά από 2 μήνες. “Θεέ μου, δεν μπορώ να κουνηθώ!”. Στο αεροπλάνο για την κλινική στις βουναρικές Άλπεις, στο φορείο, συνοδεία γιατρού. Αρχική διάγνωση των Γερμανών: “Δυστυχώς, ο γιος σας επέζησε...” Αποκατάσταση στο Αμβούργο. Επιστροφή στην Ελλάδα σε κακό χάλι: και ακίνητος στο αμαξίδιο έπεφτα· ήταν στραβός ο αυχένας από την αποτυχημένη σπονδυλοδεσία στην Ελλάδα από τους “γιατρούς” τού ΚΑΤ. Έτσι άρχισε η δεύτερη ζωή μου. Στα 21α μου γενέθλια δεν έσβησα κεράκια· δεν μπορούσα να φουσήξω.

Ένας Γολγοθάς είχε ξεκινήσει. Θα κατέληγε σε σταύρωση ή σε ανά(σ)ταση; Συνέχισα τη φυσικοθεραπεία, σύμφωνα με τις οδηγίες των Γερμανών. Ένας Κινεζο-αμερικανός νευροχειρουργός ανέλαβε αυτό που δεν είχαν αποτολμήσει οι Γερμανοί, λόγω της δυσκολίας και επικινδυνότητας της εγχείρισης: καινούργια σπονδυλοδεσία. Ο αυχένας μου ίσιωσε. Δε χρειαζόταν πλέον να δένομαι στην καρέκλα. Βρέθηκε και φυσικοθεραπευτής με κάποιες γνώσεις για την τετραπληγία (μου). Καθημερινή φυσικοθεραπεία, εκτός αργιών και εορτών.

Εύπναγα το πρωί, καφέ στο ανακλινόμενο κρεβάτι κι έπειτα φυσιοθεραπεία μόνος μου. Όταν ερχόταν ο πατέρας από τη δουλειά, αναλάμβανε εκείνος. Το απόγευμα πάλι μόνος και με τον πατέρα, το βράδυ ο φυσικοθεραπευτής στο σπίτι, με άφηνε στον αυτοσχέδιο ορθοστάτη όταν έφευγε για άλλη μία ώρα. Τιτάνιος αγώνας. Εννέα ώρες την ημέρα!

Άξιζε “τα λεφτά του” όμως. Θεαματική η βελτίωσή μου. Είχαν περάσει εξήμισι χρόνια από το ατύχημά μου, όταν απόκτησα το ηλεκτροκίνητο αμαξίδιο. Δε μου το είχαν δώσει οι Γερμανοί γιατί είχα αποτύχει να το κατευθύνω στις σχετικές δοκιμές, ακόμα και με τις ευνοϊκότερες συνθήκες.

Είχα ήδη παρακολουθήσει σεμινάρια στον προγραμματισμό Η/Υ. Μεσημεριανές ώρες, ώστε να μην περιορίζεται σημαντικά η φυσικοθεραπεία μου. Καθημερινά, επί έξι μήνες. Διπλό το όφελος γιατί, πέρα από τις γνώσεις που αποκόμισα, έβγαινα από το σπίτι. Επιδοτούμενη εργασία για το επόμενο εξάμηνο, αλλά δεν την ολοκλήρωσα: αρρώστησα βαριά.

Νοσηλεύτηκα σε “καταστολή”, το μυαλό μου “ρετάριζε”, κατέληξα στο Αιγινίτειο στα πρόθυρα της τρέλας. Επέστρεψα στο σπίτι με μια σακούλα φάρμακα. Όπως κι όταν είχα φύγει από τη Γερμανία. Κι όπως και τότε, για δεύτερη φορά είπα “Στοπ!”. Τα έκοψα “με το μαχαίρι”. Περιέργως πώς, καθάρισε το μυαλό μου.

Το ηλεκτροκίνητο αμαξίδιο μου έδωσε ελευθερία, πολυπόθητη για μένα. Άρχισα να βγαίνω, να κυκλοφορώ. Χωρίς να δένομαι. Δεν ήταν λίγες οι φορές που σωριάστηκα στο δρόμο. Αλλά η ελευθερία πάντα με τη διακινδύνευση κερδίζεται, όχι στην “ασφάλεια” της φυλακής. Εννιά χρόνια απ' το ατύχημα, το μεγάλο βήμα: επιστροφή στις σπουδές: Τμήμα Βιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Μεγάλη “ψαρούκλα”. Δεν πήγαινα στις παραδόσεις, μόνο στα εργαστήρια. Κι έχει τόσα πολλά το Βιολογικό...

Για να καλύψω τα κενά διάβαζα (και) από αγγλόγλωσσα βιβλία που αγόραζα. Πήγαινα πολύ καλά. Έγραφα και στο φοιτητικό περιοδικό Βιο-Λόγος, το Ίντερνετ είχε μπει στη ζωή μου, συμμετείχα όσο πιο πολύ μπορούσα, ακόμα και στις καταλήψεις! Κέρδισα την εκτίμηση των συμφοιτητών και των καθηγητών μου και αυτοεκτίμηση. Υπήρξαν και κάποιοι καθηγητές που αμφέβαλαν για τη δυνατότητα και την ικανότητά μου· τους διέψευσα. Η διπλωματική μου εργασία (Ψηφιακός Έλεγχος Θαλάμου Καλλιέργειών με Η/Υ) παρουσιάστηκε και σε συνέδρια.

Τέλειωσα στα 4 χρόνια, από τους πρώτους. Στην ορκωμοσία κι αφού ανέβηκα “στα χέρια”, με τη βοήθεια των φίλων μου, τη μεγάλη σκάλα του κεντρικού κτηρίου στο κέντρο της Αθήνας, συγκίνηση απλώθηκε στην αίθουσα όταν παραλάμβανα το πτυχίο μου. Ο πρόεδρος κι ο κοσμήτορας με ασπάστηκαν. Πήγαμε με τους συμφοιτητές για φαγητό.

Έμπαινε το 2001, η αυγή της δεκαετίας, του αιώνα, της χιλιετίας. Έναρξη επαγγέλματος: ελεύθερος επαγγελματίας, προγραμματιστής Η/Υ. Ένα δύσκολο πρότζεκτ, το πρώτο μου, στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία· πληρώθηκα και καλά. Ταυτόχρονα, ξεκίνησα και το μεταπτυχιακό στον Ηλεκτρονικό Αυτοματισμό. Παντρεύτηκε η αδελφή μου κι ελευθερώθηκε το δωμάτιό της. Προσέλαβα προσωπικό βοηθό αποκτώντας την πολυθρύλητη ανεξαρτησία.

Στα τέλη του 2002 ήρθε εκείνο το απροσδόκητο email από την Αυστραλία. Είχε κάποιον άλλο παραλήπτη και κοινοποίηση σε εμένα· ακόμα δεν έχω ανακαλύψει

πώς και γιατί βρέθηκε η ηλεκτρονική διεύθυνσή μου σε αυτό. Μίλαγε για κάποια οργάνωση που δίνει σε ανθρώπους με αναπηρία τη δυνατότητα να κάνουν ιστιοπλοΐα με προσβάσιμα μικρά σκάφη, σχεδιασμένα με βάση τις αρχές του οικουμενικού σχεδιασμού.

Ανταποκρίθηκα αμέσως. Το αποτέλεσμα ήταν, το επόμενο καλοκαίρι να διοργανώσουμε, οι Αυστραλοί κι εγώ, επιδείξεις Ιστιοπλοΐας για Όλους για δύο Σαββατοκύριακα στον Πειραιά και ένα στη Θεσσαλονίκη. Είδα τόσους ανθρώπους να απολαμβάνουν αυτήν την καταπληκτική εμπειρία! Κι όχι μόνο· έκανα κι εγώ ιστιοπλοΐα, κάτι που ούτε να το φανταστώ δεν μπορούσα ως τότε. Κι όχι μόνο· το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους είχα 5 ολοκαίνουργια προσβάσιμα σκαφάκια για να αναπτύξω τη δραστηριότητα και στην Ελλάδα. Κι όχι μόνο· τον επόμενο Ιανουάριο (2004) βρέθηκα στον κόλπο της Μελβούρνης να συμμετέχω στο πρώτο παγκόσμιο πρωτάθλημα ιστιοπλοΐας για αθλητές με πολύ σοβαρές αναπηρίες. Λίγο πριν το καλοκαίρι του 2004 είχαμε συστήσει την ελληνική οργάνωση “Ιστιοπλοΐα για Όλους – Sailability Hellas”. Κι όχι μόνο· το 2005 ήμουν στο Άμστερνταμ σε ευρωπαϊκό συνέδριο σχετικά με αυτό. Και το 2006 στο Σαν Φελίτσε της Ιταλίας για το δεύτερο παγκόσμιο πρωτάθλημα και για να μετάσχω στη σύσταση του διεθνούς οργάνου Sailability World. Το 2007 φιλοξένησα στο σπίτι μου τον Κρις και την Τζάκυ, τους δύο ακάματους Αυστραλούς που είχαν δημιουργήσει όλο αυτό. Χρειάστηκε να ξεπεραστούν πολλοί σκόπελοι ακόμα. Τελικά, από το 2009, μετά από συνεργασία με κεντρικό δήμο του λεκανοπεδίου, έναν ιστιοπλοϊκό όμιλο και την Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία, το πρόγραμμα λειτουργεί κανονικά.

“Στο σπίτι μου” έγραψα. Το 2003 το βρήκα. Όπως το ήθελα: οικοδομή στα μπετά (για να το προσαρμόσω κατάλληλα), διαμέρισμα Α' ορόφου (για να είναι δυνατό να με κατεβάσουν από τη σκάλα σε περίπτωση ανάγκης), κοντά στο κέντρο της Αθήνας, κοντά στη θάλασσα, με το μετρό και το τραμ “στα πόδια μου”. Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών της Αθήνας μετακόμισα. Η ζωή μου άλλαξε. Μπορούσα πια και μοιραζόμουν. Σπουδαία έννοια: μοιράζομαι. Μπορούσα να μοιράζομαι το σπίτι μου με όποιον εγώ επέλεγα, τη χαρά ή τη λύπη μου με τους φίλους, το κρεβάτι με την κοπέλα μου. Όταν ξενύχταγα, κανείς δε με άγχωνε να μην αργήσω πολύ, όταν έμπαινα, δε με “ανέκρινε” κανείς για το πώς πέρασα. Οι σχέσεις με τους γονείς αναβαθμίστηκαν πάρα πολύ σε ποιότητα, απαλλαγμένες από την τριβή της καθημερινότητας.

Δεν ήταν τελείως ισότιμες ακόμα. Εκείνοι διαρκώς πρόσφεραν· εγώ πάντα στη θέση του αποδέκτη. Το 2005, μαζεύοντας και το τελευταίο μου ευρώ, αγόρασα και το δικό μου αυτοκίνητο, απελευθερώνοντας εκείνο του πατέρα. Το 2006 δούλευα ένα δυνατό (τεχνικά και οικονομικά) έργο για μια εταιρεία στην Αμερική. Έφτασε τότε η πρόταση / πρόσκληση της Τζάκυ για το Σαν Φελίτσε. Ήταν η ευκαιρία μου: δύο

εβδομάδες στην Ιταλία με τους συνταξιούχους γονείς επιβάτες στο πίσω κάθισμα και χωρίς εκείνοι να βάλουν καθόλου το χέρι στην τσέπη.

Είχα πλέον αλλάξει το πεπρωμένο μου. Είχα αμφισβητήσει το ρόλο που μου χρέωνε η ελληνική κοινωνία, ρόλο μιζέριας, εξάρτησης και αναξιοπρέπειας. Είχα σπάσει τα δεσμά μου, είχα πετάξει, οι οικείοι μου με σκέφτονται με υπερηφάνεια κι όχι με “κόμπο στο λαιμό”. Δε συμβαίνει όμως το ίδιο και με όσους με συναντούν για πρώτη φορά, είτε τυχαία, πχ. στο δρόμο ή στα μέσα μεταφοράς, είτε σε κάποια συνάντηση ή κοινωνική εκδήλωση. Κοινωνική απαιδευσία. Κι ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης γι' αυτή μάς ανήκει εμάς με τις αναπηρίες. Μάχομαι να αλλάξω και αυτή τη συνθήκη, τόσο με τη δημόσια παρουσία μου στο ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τις εφημερίδες, τα περιοδικά ή αυτό εδώ το βιβλίο όσο και με άλλες προσπάθειες.

Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο εντάσσεται κι η Ιστιοπλοΐα για Όλους, όπως και η προσπάθεια να εγκαθιδρυθεί στην Ελλάδα η Ανεξάρτητη Διαβίωση (ΑΔ). Πρόκειται για ένα διεθνές κίνημα, που στόχο έχει να δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους με αναπηρίες να ζήσουν στην κοινότητα, με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν όλοι οι πολίτες, έχοντας την κατάλληλη υποστήριξη, περιορίζοντας το οικονομικό και κοινωνικό κόστος που σήμερα συνεπάγεται η αναπηρία. Θα το πετύχουμε αυτό μέσω του εξορθολογισμού της δαπάνης που καταβάλει το κράτος, με την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ανθρώπων με Αναπηρίες και, στο τέλος, το κλείσιμο των ιδρυμάτων. Για το σκοπό αυτό συμμετείχα τον περασμένο Σεπτέμβριο στην 3ήμερη εκδήλωση του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την ΑΔ στο Στρασβούργο, όπου ενημέρωσα κι ενημερώθηκα, συναντήθηκα με Έλληνες Ευρωβουλευτές, διαδήλωσα και άλλα.

Η δουλειά μου δεν πάει πολύ καλά (δύσκολα τα πράγματα), αλλά το παλεύω.

Όπως καταλάβατε, συνεχίζεται...

Παναγιώτης Τσίγκανος
Βιολόγος – Προγραμματιστής Η/Υ.
www.netlab.gr